

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.050.12.2024.AK
3098548.12089062.9723666
Warszawa, 23-03-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP
dw. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Mariusza Krystiana w sprawie nowego systemu kaucyjnego, nr K10INT1903 z dnia 15 marca 2024 r. poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia uwzględniające odpowiedzi na pytania pomocnicze zadane przez pana Posła: Jakie jest stanowisko Ministerstwa w przedstawionej powyżej kwestii? Oraz jakie działania Ministerstwo zamierza podjąć, aby ochronić polskich przedsiębiorców przed negatywnymi skutkami nowych regulacji?

1. Jaka będzie częstotliwość odbiorów odpadów?

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1658, z późn. zm.) (zwanej dalej „ustawą”), wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego zawiera m.in. określenie zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych (...), z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz zasad przekazywania tych opakowań do ponownego użycia lub tych odpadów opakowaniowych do przetworzenia. Ustawa ta wprowadza jedynie ramy funkcjonowania systemu kaucyjnego, natomiast szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji i prowadzenia systemu, w tym również logistyki i częstotliwości odbiorów opakowań i odpadów opakowaniowych będą określane przez operatorów systemu.

2. Czy opakowania będą mogły być zgniatane, jeśli nie utrudni to ich przechowywania?

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy wniosek podmiotu reprezentującego zawiera m.in. szczegółowy opis zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych. O ile zbiórka prowadzona za pomocą automatów wymagać będzie prowadzenia jej na opakowaniach niezgniecionych, gdyż ułatwi to automatyczne odczytywanie informacji zawartych na oznakowaniu, to zbiórka ręczna może być przeprowadzona na opakowaniach w jakiś sposób uszkodzonych lub zgniecionych. Wszystkie szczegółowe wytyczne i rozwiązania logistyczne w tej kwestii będą określane przez operatorów systemu kaucyjnego.

3. Jak przechowywane oraz transportowane mają być opakowania po produktach mlecznych stanowiące realne zagrożenie sanitarne?

Sposób postępowania z opakowaniami po mleku i produktach mlecznych objętych systemem kaucyjnym powinien zostać szczególnie potraktowany ze względu na zagrożenie sanitarne i przygotowany przez operatorów systemu. W tym momencie analizowana jest w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz dyskutowana w gronie eksperckim możliwość odroczenia do 2026 r. obowiązku zbiórki opakowań po mleku i produktach mlecznych, aby odpowiednio zaplanować i przygotować system do zbierania tego rodzaju opakowań.

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat

ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

4. *Czy opłata manipulacyjna będzie zróżnicowana względem sposobu zbiórki oraz powierzchni sklepu?*

Jak wskazują przywołane powyżej artykuły każdy operator może samodzielnie zaprojektować zasady działania, w tym ogólną budowę systemu oraz sposób zarządzania nim, w szczególności sposoby rozliczeń pomiędzy operatorami i jednostkami handlowymi zaangażowanymi w dany system kaucyjny. Umowy zawierane pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, zgodnie z art. 44 ust. 8 ustawy, powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań. Wszystkie dodatkowe ustalenia będą wypracowywane przez operatorów wspólnie z jednostkami i zależą będą od stopnia włączenia danej jednostki w uczestnictwo w systemie kaucyjnym: czy w zakresie jedynie pobierania kaucji czy w zakresie zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych (art. 44 ust. 1-3 ustawy). Każde ustalenie w zakresie rozwiązań organizacyjnych powinno być częścią umów zawieranych z operatorem systemu.

5. *Kim są operatorzy, którzy mają ustalić zasady współpracy i podpisać umowę ze sklepem?*

Prowadzenie systemu kaucyjnego, zgodnie z art. 40j ustawy, wymaga uzyskania zezwolenia wydawanego, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw klimatu, zwanego dalej „zezwoeniem na prowadzenie systemu kaucyjnego”. Zezwolenie na prowadzenie systemu kaucyjnego wydaje się na wniosek podmiotu reprezentującego. Zostały złożone 2 wnioski o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego. W tym momencie wydana została jedna decyzja dla operatora Krajowy System Kaucyjny ZWROTKA S.A.

Wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego przedkłada się ministrowi właściwemu do spraw klimatu nie później niż 6 miesięcy przed planowanym uruchomieniem systemu kaucyjnego, tak więc jeżeli kolejne podmioty będą chciały uruchomić systemy od początku od 2025 r. mają jeszcze czas do lipca na składanie wniosków.

6. *Postulat dot. wydłużenia do 1 stycznia 2026 r. wprowadzenia systemu kaucyjnego.*

Termin faktycznego uruchomienia systemu zależą będzie od stopnia przygotowania i zaangażowania operatorów. Jako Ministerstwo wiemy, że jest oczekiwanie społeczne aby system kaucyjny został uruchomiony w zaplanowanym terminie oraz, że niektóre sklepy już zainwestowały w projekty pilotażowego zbierania opakowań po napojach czy automaty zbierające. Na obecnym etapie nie można jeszcze mówić o sytuacji, w której zagrożone jest wdrożenie systemu kaucyjnego od 2025 r. W Ministerstwie trwają postępowania w zakresie złożonych wniosków o wydanie decyzji na prowadzenie systemu kaucyjnego, gdzie podmioty reprezentujące zobowiązują się do uruchomienia systemów kaucyjnych w całej Polsce w określonym terminie. Nie chcemy zawieść zaufania społecznego ani narażać przedsiębiorców na straty finansowe związane z opóźnieniem uruchomienia systemu kaucyjnego, tak więc na ten moment termin uruchomienia systemu określony na 2025 r. pozostaje.

Aby zwiększyć nadzór Ministra nad operatorami i zminimalizować ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w zakresie planowania i działania systemów kaucyjnych, w ramach prac nad nowelizacją ustawy przewidziano wprowadzenie mechanizmu kontroli. Wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska otrzymałyby uprawnienia do kontroli operatorów, aby weryfikować ich stopień przygotowania do uruchomienia i zgodność prowadzenia systemu z zakresem wydanej decyzji.

7. *Postulat dot. stopniowego wprowadzania systemu kaucyjnego na kolejne frakcje (opakowania po mleku w drugiej kolejności).*

Temat rozszerzania systemu kaucyjnego o kolejne frakcje jest rozważany. Analizujemy zgłaszane w tym zakresie postulaty jednak temat ten musi zostać poddany dyskusji w gronie eksperckim. Tematami najczęściej dyskutowanymi są: włączenie do systemu jednorazowych opakowań szklanych [nie można włączyć do systemu kaucyjnego samych „małpek”, dlatego mówimy o ewentualnym rozszerzeniu systemu o wszystkie napoje (wódki, wina, soki, soki dla dzieci)] oraz szklanych opakowań standardowych (butelki różnego typu i słoiki). Projekt wymaga dalszych analiz dotyczących rodzaju opakowań, ich kształtu, oznakowania i procesów logistycznych. Rozwiązania zostaną wypracowane wspólnie z operatorami, producentami i ośrodkami naukowymi, przy uwzględnieniu głosu społecznego.

8. *Postulat dot. przededefiniowania opakowań podlegających systemowi kaucyjnemu jako niebędącymi odpadem.*

Zwolnienie podmiotów zbierających i transportujących odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym z obowiązku uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów (w zakresie odpadów objętych systemem kaucyjnym) byłoby wbrew przepisom art. 41 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.). Ułatwienie prowadzenia zbierania czy transportu odpadów objętych systemem kaucyjnym bez nadzoru, obok jawnych nadużyć na tym polu mogłoby wiązać się również z możliwą utratą cennego surowca do recyklingu. Nie jest naszą intencją otwieranie furtki dla możliwych nadużyć w tym zakresie. Jednocześnie warto zauważyć, że jednostki handlowe odbierające puste opakowania od użytkowników końcowych nie będą musiały posiadać zezwoleń, ponieważ w art. 45 ustawy o odpadach istnieje odpowiednie zwolnienie.

9. *Postulat dot. liczenia kaucji w całym łańcuchu sprzedaży począwszy od producenta.*

Spotkanie konsultacyjne dot. systemu kaucyjnego zorganizowane 5 marca 2024 r. dało możliwość zebrania się i przedstawienia najważniejszych potrzeb i bolączek związanych z przyszłym systemem kaucyjnym przedstawiciele branż: napojowej (producentów napojów, opakowań, automatów), recyklingu oraz reprezentujących handel detaliczny, stronę samorządową i społeczną. Tematami wzbudzającymi największe zainteresowanie były m.in.: wyjęcie kaucji na opakowania, które zostaną objęte systemem kaucyjnym, z podstawy opodatkowania podatkiem VAT, podążanie kaucji za opakowaniem w całym łańcuchu sprzedaży oraz przesunięcie o rok obowiązku zbiórki opakowań po mleku i produktach mlecznych. Wychodząc naprzeciw postulatom, MKiŚ wspólnie z ekspertami z Ministerstwa Finansów będzie analizowało możliwość przygotowania przepisów dot. podążania kaucji za produktem. Takie rozwiązanie jest analizowane jednak temat ten musi zostać poddany szerszej dyskusji.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.